

Jesaja 45:15-20

Alverzoening 2: God en de volken

- Lezing: Jesaja 45:20-25

²⁰Laten wie uit de volken zijn ontkomen zich verzamelen,
laat hen allen naderbij komen.

Wie een houten godenbeeld ronddraagt, heeft geen verstand.

Wie bidt er nu tot een god die niet redt?

²¹Kom hier, overleg met elkaar en vertel:

Wie heeft dit van meet af aan laten horen,

wie heeft het lang tevoren aangekondigd?

Was Ik dat niet, de HEER?

Buiten Mij is er geen god.

Alleen Ik ben een rechtvaardige God,

alleen Ik breng redding.

²²Keer terug naar Mij en laat je redden,

ook jullie aan de einden der aarde;

want Ik ben God, er is geen ander.

²³Ik heb bij mijzelf gezworen:

Uit mijn mond komt gerechtigheid voort,

een woord dat Ik spreek wordt niet herroepen.

Voor Mij zal elke knie zich buigen

en elke tong zal bij Mij zweren.

²⁴'Alleen bij de HEER,' zal men zeggen,

'is gerechtigheid en macht te vinden.'

Allen die zich tegen Hem keerden

zullen tot Hem komen en beschaamd staan.

²⁵Heel het nageslacht van Israël

zal bij de HEER recht vinden

en zich gelukkig prijzen.

Preek

Gericht tegen de (hoge) camera (die boven de regie)

Lieve mensen,

Er is enorm veel in beweging in de wereld. En het is best lastig te duiden. Sommigen zijn bang voor wereldwijde complotten door het World Economic Forum en de WHO. Anderen maken zich ernstige zorgen over het oplopende conflict rondom Oekraïne. Weer anderen zijn vooral druk met het klimaat en de stikstof. Velen maken zich zorgen om de opkomst van extreme denkbeelden en standpunten. Er is veel wantrouwen tegen leiders. En mensen met macht maken daar regelmatig misbruik van. Daarbij gooit de wereldwijde pandemie van alles overhoop. Juist ook door hoe wij als mensen en landen daarop reageren.

Is het in zo'n context wel noodzakelijk of handig om in de kerk na te denken over verzoening? En over de reikwijdte daarvan? Heeft de Bijbel geen andere thema's te bieden, die dichter tegen de huidige situatie aan liggen? Zo zou je kunnen vragen.

Een antwoord op die vragen vinden we in het hoofdstuk waar we vandaag uit gelezen hebben. Het volk van God is in ballingschap gevoerd. Het hele wereldtoneel is hectisch. Heersers en hun volken bevechten elkaar, dictatuur en onderwerping zijn aan de orde van de dag. Er is dood en verderf, deportaties en onthechting. En te midden van die chaos mag Jesaja zijn woorden laten horen.

Dit hoofdstuk is een opvallend hoofdstuk, omdat God hier, meer dan anders nog, een kijkje achter de schermen geeft. Ik wil de eerste verzen even met je lezen:

Slide ¹Dit zegt de HEER tegen Cyrus, zijn gezalfde, die Hij bij de rechterhand neemt, aan wie Hij volken onderwerpt, voor wie Hij koningen ontwapent, voor wie Hij deuren opent – geen poort blijft gesloten: ²Ik zal voor je uit gaan, Ik zal ringmuren slechten, bronzen deuren verbrijzelen, ijzeren grendels stukbreken. ³Ik zal je verborgen schatten schenken, diep weggeborgen rijkdommen. Dan zul je weten dat Ik de HEER ben, de God van Israël, die jou bij je naam roept. ⁴Omwille van mijn dienaar Jakob, van Israël, dat Ik heb uitgekozen, heb Ik je bij je naam geroepen en je met een erenaam getooid, ofschoon je Mij niet kende.

Cyrus, dat is de wereldleider van die tijd. Het Perzische rijk is aan de macht en hij is daarvan de keizer. En God spreekt hem via Jesaja aan. Maar vooral wil hij zijn volk daarmee iets zeggen. God zegt hiermee: jullie denken dat je wordt geregeerd door leiders en andere volken, dat je wordt geleefd door omstandigheden en gebeurtenissen. Dat je overgeleverd bent. Maar zie wie er achter de geschiedenis zit. Ik gebruik het wereldtoneel, zegt God. En waarom? Omwille van mijn volk. Omwille van Israël, staat er in vers 4.

God is namelijk uit op de verzoening van zijn volk. Hij heeft ze gestraft met de ballingschap. En dat heeft best een tijd geduurd. God was een verborgen God (vers 15). En Israël verweet dat God ook (Jesaja 40). Maar de Heer is altijd aan het werk. Hij verliest zijn wereld nooit uit het oog. En na oordeel en straf volgt er altijd vergeving en verzoening. Zo is God.

Zo is God voor zijn volk. Maar, en dat is het mooie van dit hoofdstuk, zo is God ook voor de wereld. Want de redding van Israël. En ook eerder, de roeping van Abram. Die zijn nooit een doel in zichzelf geweest. Uiteindelijk heeft God heel de wereld op het oog. Hij is er op uit om de hele wereld te zegenen en te helen. Dat zie je *all over* Jesaja. Jeruzalem bedoeld als lichtbaken voor de volken. Als pelgrimsplaats voor iedereen. Thuishaven van de hele mensheid. Altijd ziet God de hele wereld in het verlengde van zijn volk. Het is hem te doen om alle mensen.

Dat zie je ook in onze tekst. Eerst die oproep. Om bij God te komen. Je ziet processies rondlopen waar beelden van afgoden aangedragen worden. God daagt iedereen uit die in andere goden gelooft. En dan spreekt Jesaja het uit: de God van de Bijbel is de enige die er toe doet. Alleen hij is rechtvaardig. Alleen hij brengt redding. Daar wil God de volken van overtuigen. Daarvoor redt Hij Israël. Daarvoor leidt en plooit hij de wereldgeschiedenis. God laat in dit hoofdstuk zien dat Hij het is die alle aanbidding en eer waard is. Omdat hij de enige is die kan redden uit de chaos, die perspectief biedt voor de toekomst. Hij is de enige die een nieuwe wereld gaat stichten. Een koninkrijk waar recht heerst en ieder mens evenveel waard is. Alleen bij de HEER vind je redding en zekerheid. Bij niemand anders.

En dan volgt er een superstellige en prachtige uitspraak:

Slide ²³Ik heb bij mijzelf gezworen: Uit mijn mond komt gerechtigheid voort, een woord dat Ik spreek wordt niet herroepen. Voor Mij zal elke knie zich buigen en elke tong zal bij Mij zweren.

Dat is een bijzonder hoopvolle boodschap. God durft zelfs zijn naam op het spel te zetten. Hij zegt er bij: als dit niet gebeurt, dan ben ik geen God. Hij zweert bij zichzelf. Elke knie zal zich voor God buigen. Elke tong zal bij hem zweren.

Deze tekst wordt door Paulus aangehaald in Romeinen en in Filippenzen.

Slide Romeinen 14 ¹⁰Wie bent u dat u een oordeel velt over uw broeder of zuster? Wie bent u dat u neerziet op uw broeder of zuster? Wij allen zullen voor Gods rechterstoel komen te staan, ¹¹want er staat geschreven: 'Zo waar Ik leef – zegt de Heer –, voor Mij zal elke knie zich buigen, en elke tong zal God loven.' ¹²Ieder van ons zal dus over zichzelf verantwoording tegenover God moeten afleggen.

Slide Filippenzen 2 ⁹Daarom heeft God Hem hoog verheven en Hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat, ¹⁰opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen, in de hemel, op de aarde en onder de aarde, ¹¹en elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer,' tot eer van God, de Vader.

Gods doel is, dat ieder mens uiteindelijk buigt voor Jezus. Dat ieder mens belijdt dat Jezus Heer is. Dat elke tong God zal loven. Als je voor Gods rechterstoel komt te staan, dan zal dat gebeuren. Je wordt blijkbaar zo geconfronteerd met Jezus Christus. Met de liefde van God. Met het feit dat God heerste en in alles te prijzen is. Dat je niet anders kan dan erkennen en belijden dat je het mis had als je God niet diende, Jezus niet volgde.

Allen die zich tegen Hem keerden, zullen beschaamd staan, zegt Jesaja vervolgens. Zou dat dan duiden op een eeuwig oordeel? Dat hoeft helemaal niet. In Ezechiël 16 gaat het ook over beschaamde mensen.

Slide ⁵⁹Dit zegt God, de HEER: Door je niet te houden aan ons verbond heb je je eed gebroken, en daarom zal Ik je behandelen zoals je verdient. ⁶⁰Toch zal Ik aan dat verbond blijven denken, het verbond dat Ik met je gesloten heb in de dagen dat je nog jong was. Daarom zal Ik nu een verbond met je sluiten dat eeuwig zal duren. ⁶¹Als je grote en je kleine zus weer bij je komen, zul je over je gedrag nadenken en je ervoor schamen. Je zult ze van Mij als dochters krijgen, al maken zij van het verbond geen deel uit. ⁶²Als Ik mijn verbond met jou heb gesloten, zul je beseffen dat Ik de HEER ben. ⁶³Dan zul je terugdenken aan wat er gebeurd is en je zult je schamen. Wanneer Ik je alles heb vergeven wat je hebt gedaan, zul je voortaan uit schaamte zwijgen – zo spreekt God, de HEER.'

Dat gaat over Jeruzalem. God heeft die stad gekoesterd, maar ze maakten er een potje van. Uiteindelijk gaat dat over ons, mensen. We zijn verre van volmaakt. Allen mede schuldig aan de ellende in deze wereld. Als God dan uiteindelijk je verzoent. Dan kun je niet anders dan beschaamd op je knieën gaan. Zoveel genade heeft niemand verdiend. En toch vergeeft God. Herstelt je. En niet alleen jou. Want uiteindelijk zal elke knie zich voor hem buigen.

Jesaja en Paulus schetsen zo een prachtig perspectief. Een perspectief waar onze maatschappij behoefte aan heeft. Juist in een chaotische tijd als die van vandaag. En nogmaals: het is niet meteen *het* eindantwoord op de vraag hoever de verzoening van Jezus uiteindelijk reikt. Maar het is wel een hoopvol perspectief. God is een genadig God die graag barmhartig is en vergeeft. Als hij bij zichzelf zweert dat uiteindelijk iedereen zich zal buigen en zijn naam zal loven. Wie ben ik dan om daar vraagtekens bij te zetten? Dus deze preek eindigt vol hoop. Zoals ik vorige week ook eindigde: God is bij macht oneindig veel meer te doen dan wij bidden of beseffen. Hem komt de eer toe. Voor eeuwig. Van iedereen.

Amen